

EEN DUURZAAM DELFHAVEN KOP VAN MIDDELLAND

1. Een ambitie

De ambitie is een duurzame ontwikkeling van onze wijk; Kop Van Middelland. We willen de groenste en sociaalste buurt, in een stedelijke omgeving, van heel Nederland worden. Geïnitieerd, georganiseerd en gerealiseerd door buurtbewoners. Een wijk *van, voor* en *door* bewoners.

We kennen als buurt al een lange traditie. Een deel van de wijk bestaat dit jaar, 2012, honderd jaar. Dit betreft delen van de Essenburgsingel en de Beukelsdijk. Het is een mooie gelegenheid om op het verleden te reflecteren en vooruit te blikken naar een nieuwe 'duurzame' en verbeterde toekomst als buurt en met elkaar als bewoners. Deze mijlpaal is mede aanleiding geweest om ons als bewoners te heroriënteren op onze wijk en een gezamenlijke ambitie vast te stellen.

Het 100 jarig bestaan willen wij, bewoners, niet ongemerkt voorbij laten gaan. Dit jaar zal gemarkeerd worden met een bijzonder 'groen' eeuwfeest komende zomer. Waarbij onze burgemeester Aboutaleb reeds mondeling heeft toegezegd aanwezig te zullen zijn.

Rondom dit 100-jarige feest worden diverse activiteiten georganiseerd en opgestart. Alles met in het achterhoofd een toekomstige duurzame bijdrage aan de Kop van Middelland. Een website is al in de lucht www.eeuwfeest2012.nl.

De buurt heeft een rijke geschiedenis met duurzame initiatieven. Het groenste energiebedrijf van Nederland (Greenchoice) is hier gestart en diverse groene organisaties hebben kantoor gehouden in de buurt. Ook hebben we als buurt nog al wat te verduren gehad met de komst van de inmiddels landelijk beroemde C2000 mast. Deze negatieve gebeurtenis heeft echter wel gezorgd voor een krachtige groep actieve bewoners, die met hart en ziel op diverse terreinen betrokken zijn bij het welzijn en de leefbaarheid van de buurt. Deze kracht en het enthousiasme voor de buurt van de bewoners zal worden ingezet om de ambitie te realiseren.

Het recente project 'groenstrook' speelt een belangrijke rol in de verduurzaming van de wijk. Bij dit project zijn de bewoners de initiatiefnemers, maar krijgen ze belangrijke ondersteuning vanuit de deelgemeente Delfshaven¹. Een bottom-up proces met ondersteuning van de lokale overheid. Het gaat hier om de groenstrook tussen de Essenburgsingel en het spoor (gelegen tussen de Blijdorp- en Statentunnel). Dit deels braakliggende terrein willen de bewoners herontwikkelen, zodat het een belangrijke toevoeging aan de openbare ruimte in de wijk wordt. Waar bijvoorbeeld buurt- en schoolkinderen moestuinen kunnen bewerken. Tuinieren midden in het hart van Rotterdam. De viering van het eeuwfeest is het startpunt van een participatietraject met bewoners en scholen om tot een goede inrichting van deze groenstrook te komen. Er zijn al wat eerste schets ideeën op papier gezet, meer informatie daarover **zie bijlage**.

¹ Lot Mertens en Otto Zwetsloot zijn binnen de deelgemeente Delfshaven onze contactpersonen.

Het tweede participatietraject dat wordt gestart betreft de inrichting van het openbare plein grenzend aan Basisschool 't Spoor. Anders dan de Montessorischool om de hoek heeft deze school nauwelijks kinderen uit de buurt. Tegelijkertijd is het plein grenzend aan de school geen schoolplein maar een buurtplein met op het moment een nogal stenige en armoedige uitstraling. Met een gezamenlijk door buurt en school te ontwikkelen inrichting wordt gezocht naar een beter collectief gebruik van het plein en daarmee een samenhang tussen school en buurt.

2. Duurzaamheid en Burgerparticipatie

Duurzame ontwikkeling en duurzaam ondernemen valt tegenwoordig niet meer weg te denken uit onze samenleving, het onderwerp staat breed op de maatschappelijke en politieke agenda. Het bedrijfsleven omarmt duurzaamheid ook op grote schaal, groen is alom tegenwoordig.

De samenleving is echter nog lang niet duurzaam ontwikkeld, dit is ook geen gemakkelijke opgave. Er zijn tegengestelde belangen, conflicterende waarden en onvolkomenheden in onze maatschappelijke en economische systemen waar we tegenaan lopen. De overheid en het bedrijfsleven kunnen dan ook niet alleen zorg dragen voor duurzame ontwikkeling.

De burger kan en zal in de transitie naar een duurzame Nederlandse samenleving een sleutelrol gaan vervullen. *Burgerparticipatie* hier draait het om. Maar naast een kleine groep betrokken bewoners, die veelal op verschillende terreinen al een belangrijk steentje bijdragen, wil je juist de groep buurtbewoners bereiken die hiervan verder af staan. Deze bewoners willen we nu vooral ook bereiken in onze buurt, binnen de deelgemeentelijke grenzen van Delfshaven. Hier ligt een kapitaal verscholen.

3. De ambitie van een 'duurzame wijk' nader belicht

Bij duurzame ontwikkeling is sprake van een balans tussen sociale, ecologische en economische belangen: *people, planet* en *prosperity*².

Als we dit toepassen op onze woonomgeving in de wijk Kop van Middelland dan betekent dat onder meer het volgende voor onze ambitie van een duurzame leefomgeving:

I. People, sociale ontwikkeling

Dit omvat het welzijn van de burgers, de gemeenschap en de samenleving in brede zin. Dus hoe prettig wonen en werken mensen in onze wijk. *'Beter een goede buur dan een verre vriend'*.

Met alle buurtbewoners samen de wijk verbeteren, door actief met elkaar een herstructurering van de wijk te ontwikkelen. Bewoners moeten betrokken worden om in het ontwerpproces mee te denken. En ook bij de uitvoering daarvan. Dit stimuleert de sociale cohesie in de wijk.

Dit geldt bijvoorbeeld voor het project 'groenstrook' Essenbursingel en voor de stenen 'buitenspeelplaats' van Basisschool 't Spoor. Hier is ook de ambitie om die te vergroenen en veel kindvriendelijker te maken.

Ook het 'beheer' van de groenvoorzieningen zullen deel uit maken van de toekomstplannen. Met het beheer kunnen bewoners blijvend vorm geven aan hun

² Ook wel 'profit' genoemd.

buurt. Naast bewoners zullen ook de leerlingen en docenten van de vele basis- en middelbare scholen in onze wijk betrokken worden. Zij zijn namelijk ook voor een groot deel van het jaar bewoners van onze buurt.

II. Planet, ecologische bescherming

Dit heeft voornamelijk betrekking op het minimaliseren van de gevolgen voor het milieu en de bescherming van natuurlijke hulpbronnen.

Dus zorgen voor een vriendelijk en groen milieu binnen de wijk. Denk hierbij aan een verbeterde 'groenvoorziening' (zoals onder I beschreven). Een idee is bijvoorbeeld ook om voor ieder kind dat in de wijk geboren wordt een boom te planten. Een levensboom.

En mensen bewust maken van energiebesparingsmogelijkheden, en wellicht het uiteindelijk gezamenlijk inkopen en opwekken van duurzame energie.

En als laatste mensen de afvalstromen van bewoners verbeteren. Beter gescheiden inzameling door bijvoorbeeld (buurt)compost, meer hergebruik en schoner rioolwater.

III. Prosperity, economische ontwikkeling

Dit heeft vooral betrekking op het creëren van waarde.

Een groene en sociale leefomgeving zorgt bijvoorbeeld voor concurrentievoordeel, zoals een versterking van de reputatie van onze woonwijk. Naast bewoners en scholen zullen ook ondernemers en winkeliers uit de wijk betrokken worden. Dit leidt tot economische ontwikkeling en verbetering van onze omgeving en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de stad Rotterdam, en uiteindelijk aan de gehele samenleving.

Ook bijvoorbeeld energiebesparingsmaatregelen kunnen een direct effect hebben op een besparing van de woonlasten voor de inwoners. Gedragsverandering alleen al kan leiden tot ongeveer 10% energiebesparing, zoals onderzocht door AgentschapNL.

De deelgemeente en woningcorporaties zullen we bij deze trajecten eveneens betrekken.

WIN-WIN - Duurzame Ontwikkeling: iedereen kan profiteren

Met de juiste balans kunnen wijken heel goed het milieu beschermen, het leven van mensen verbeteren en tegelijkertijd een mooie economische bijdrage leveren.

4. De aanpak - van een duurzame toekomstvisie naar actie

Zoals reeds aangegeven hebben de bewoners van de wijk Kop van Middelland een ambitieuze ambitie. Die staat er niet in één keer, daar is mankracht, tijd en geld voor nodig.

Voor het realiseren van de ambitie hebben we gekozen voor de stap voor stap benadering. Backcasting³ is een methode die hiervoor goed gebruikt kan worden. Backcasting voor duurzame ontwikkeling is het gezamenlijk ontwikkelen van een (gewenst) duurzaam toekomstbeeld, waarna door terugredeneren vanuit de gewenste toekomst handvatten voor acties en voorstellen ontwikkeld kunnen worden die een veranderingproces richting het duurzame toekomstbeeld mogelijk maken.

³ Letterlijk betekent het 'terugkijken vanuit een gewenste toekomst'.

Zoals reeds valt op te maken zijn we als buurt al voortvarend aan de slag. De eerste buurtbijeenkomsten hebben reeds plaats gevonden, werkgroepen zijn geformeerd. Waar bewoners ideeën konden inbrengen en met elkaar konden delen. De eerste ideeën en quick wins zijn geïnventariseerd. We willen DOEN. *De handen uit de mouwen steken*. Het is dus van belang dat we zo snel mogelijk aan de slag gaan. Ook hierbij aansluitend op lopende initiatieven zoals het project de groenstrook en het schoolplein.

Het in de praktijk brengen van de ideeën, dus het overgaan naar actie en implementatie is erg belangrijk. Resultaten tellen echt, begin met kleine stappen in de goede richting. We hebben dus realistische en meetbare doelen gedefinieerd die ervoor zorgen dat de wijk een stap in de goede richting zet. Het cruciale hierin is dat we de buurtbewoners in beweging brengen, ook de mensen die zich tot nu toe meer als buitenstaander hebben opgesteld. Het is van groot belang om mensen samen te brengen en een positieve insteek te hanteren. Hiermee creëren we dan een basis voor het vervolgens verder met elkaar ontwikkelen en uitwerken van het lange termijn plan en de daarbij behorende stappen richting de verdere verduurzaming van onze buurt. Het eeuwfeest wordt daarbij gebruikt als startpunt. Ook zal er breed over gecommuniceerd worden, door middel van o.a. bijeenkomsten, website, folders en anders social media.

5. Financiering van de ambities

Voor deze eerste stappen op weg naar de realisatie van onze buurt ambitie van een duurzame wijk, willen we graag de subsidie van de Delfshavense Duiten aanvragen van € 7.500,-.

Voor een overzicht van de eerste activiteiten zie punt 6.

We zien deze stappen als een 'opmaat' naar de realisatie van onze echte ambitie. Met het 100-jarig jubileum als startpunt. Voor het realiseren van de volledige ambitie, namelijk de groenste en sociaalste wijk worden in een stedelijke omgeving binnen Nederland, zullen we meer financiële middelen nodig hebben. Hiervoor zullen we landelijke fondsen aan gaan schrijven. Denk hierbij aan het Oranje- en VSB fonds.

Onderstaand hebben we een begroting opgesteld voor de eerste activiteiten die we als buurtbewoners met elkaar willen uitvoeren en waarvoor we de Delfshavense Duiten aanvragen.

Een prettige en inspirerende groene buitenruimte is het begin van nieuwe ontmoetingen. We gaan zaaien om daarna te kunnen oogsten.

De Delfshavense Duiten zijn een eerste stap waarmee wij, buurtbewoners, ons nog nauwer met elkaar kunnen verbinden en samenwerken.

De 'duiten' zijn het zaadje waarmee straks een nog veel mooiere, groenere en prettigere wijk zal ontkiemen.

Onze wijk kan een landelijk voorbeeldproject worden van inspiratie.

6. Activiteitenoverzicht met bijbehorende begroting

Activiteit	Hoeveelheid	Stuksprijs	Prijs
Stokrozen Beukelsdijk <i>Naast elke entree stokrozen, tegels worden opgetild, bewaard en eventueel terug geplaatst.</i>	100 stokrozen 100 bamboestokken Tuinaarde	€ 3,- € 1,-	€ 300,- € 100,- € 50,- € 450,-
Bloeiende boomcirkels <i>100 bomen worden in de bloemetjes gezet, 1 kleur, wat de samenhang versterkt</i>	500 planten Tuinaarde	€ 2,-	€ 1000,- € 100,- € 1100,-
Vogelhuisjes <i>Beschilderd door de kinderen van de scholen als start participatietraject</i>	100 vogelhuisjes Verf en kwasten	€ 12,-	€ 1200,- € 150,- € 1350,-
Groen schoolplein Klimplanten op bestaande hekwerk Schooltuin bakken <i>De Buitenruimte bij basisschool 't Spoor, tevens behoort dit tot de openbare ruimte van de wijk.</i>	40 stuks 3 bakken (bruikleen gemeente) Tuinaarde	€ 10,-	€ 400,- € 100,- € 500,-
Groenstrook <i>Essenburgsingel</i> Grondverbetering Bloeiende groenbemester (zaad) Groene gevel (klimplanten huisje groenstrook) Gereedschapuur (hakselaar, tuinfrees, motorzaag)	± 8000 m ² , 0,25 / m ²		€ 1200,- € 2000,- € 500,- € 400,- € 4100
Totaal			€ 7500,-